

БАЛАНС БИОГРАФИЈЕ АУТОРА И КЊИЖЕВНЕ ВРЕДНОСТИ ОПУСА СА СТАНОВИШТА РЕЦИПИЈЕНТА

Сажетак: Тема излагања је настава књижевности на факултетима, тј. на који се начин студентима презентују писци релевантни за дату епоху. Акцент је на односу биографија – књижевна вредност и на који начин ова пропорција утиче, позитивно или негативно, на усвајање нових података код студената. Фокус је управо на начину на који студенти најбоље усвајају ново градиво и важности коју они сами придају уделу биографије у предавању, као и важности односа између биографије и књижевног стваралаштва аутора. Такође, биће испитан удео који би занимљиви факти из биографије писца требало да заузимају у предавању а да се притом не наруши стручност и веродостојност излагања о том аутору. Током излагања биће указано на нераскидиву везу између горе поменутих чинилаца корелације и њихов међусобни однос надомешћивања. Овакав став ће бити приказан кроз примере превасходно из енглеске књижевности, али и других светских књижевности, укључујући и домаћу.

Кључне речи: књижевност, биографија, предавање

1. Увод

Овај рад је настао из потребе да се наставни процес на факултетима на којима се предају књижевни предмети сагледа из другачијег аспекта, мање научног, али за процес наставе подједнако важног: из угла студента. Управо овде настаје и први проблем код оваквог вида рецепције, који се огледа у чињеници да је начин на који студенти сагледавају просечно предавање из књижевности крајње субјективан, и као такав не подлеже класичним методама научног истраживања. Стога, не можемо говорити о класичном методолошком истраживању, али ни о чисто књижевном проблему. Да би овај рад потпао под област методологије, потребно је да постоји јасно дефинисано методолошко истраживање, које има одређене теоријске основе (хипотезу), као и средства којима се врши само истраживање (интервју, упитник). Како се све наведено примењује као покушај да се испитивање учини објективним, у овом конкретном случају се не могу применити јер је рад, како је то већ наведено, заснован на личном искуству, тј. крајње је субјективан. Ако бисмо

проблем сагледали из строго књижевног угла, који је дакако субјективнији и склон разним интерпретацијама, поново не бисмо дошли до сржи теме рада јер из овога аспекта не бисмо могли сагледати онај наставни део с којим су студенти конфронтирани, тј. форму преноса знања, већ бисмо се ограничили само на садржај предавања. Из тог разлога се начин на који се врши настава књижевности на факултетима треба сагледати из више углова јер је потребно подробно обрадити и тему одређене наставне јединице, где нам је књижевност од помоћи, али и начин на који ће та тема наћи пут до студената. Управо је оваква интердисциплинарност највећа врлина овог истраживања, али и мана, јер га лишава јасних аршина који одликују један научни рад. Наиме, импресија и уочени проблеми код наставе књижевности су базирани на искуствима самог аутора са основних академских студија англистике, па су једини репери у процесу евалуације мишљење самог аутора али и његових колега. У овом случају, они су ти рецепијенти, чије се глас доста ретко чује, понајвише због *ex cathedra* начина предавања на универзитетима у Србији.

Како предмети најчешће хронолошки прате историју књижевности, тако су они поређани сукцесивно, од прве до четврте године академских студија. Треба напоменути да ће сами примери махом бити из енглеске књижевности, али биће укључено и понеко дело књижевности других народа, укључујући и српски. Пратиће се искључиво наставне јединице које, у мањој или већој мери, обрађују живот и дело једног конкретног аутора. Он може, али и не мора бити део неког правца у уметности и књижевности, али је важно да се током тог конкретног часа, или више њих зависно од плана и програма, појави потреба да се студенти упознају с његовом биографијом која је барем једним својим делом повезана са делима овога писца. Постојање ове спреге биографија–дело је услов да се једно излагање сматра предавањем на којем се јавља потреба да се процентуално гледано, о чему ће касније бити речи, јави однос биографије и дела, а самим тим и јави питање колико процената припада ком делу пропорције. Управо је ово питање тема овога рада и тежиће да пружи што конкретније одговоре, или у најмању руку, расветли постојећа спорна места.

Као што је већ речено, ради се о првом степену студија, тј. основним академским студијама. Ово је потребно нагласити због обима једне лекције, односно количине података која се намерава представити студенту. Када је биографија у питању, то би износило не више од две странице релевантних биографских референци. Ситуација није много другачија ни по питању дела која је аутор оставио иза себе, поново би две странице требале бити довољне за кратак преглед целокупног, или пак, референтног опуса. О броју страница које би идеални, према мишљењу аутора, хендаути (*handout*) требало да садрже биће више речи у наредном пододелу. Наравно, овде не спадају текстови самих дела који се обично дају одвојено и као примарне референце не потпадају под тему овог рада, али ни већине предавања на факултетима, првенствено јер се детаљније обрађују на вежбама из датог предмета, док се

њихово помињање на самим предавањима своди на страницу до две. Многи професори делима приступају тако што издвоје једно или пар њих када су песе, драме или краће приче у питању. Ни овакав начин рада не потпада под предмет интересовања овог рада и циљаног типа часа, али свакако представља крајње валидну и легитимну технику преношења знања из књижевних наука.

Напослетку, није на одмет напоменути и чињеницу да овакво предавање није општег типа, тј. нема за циљ упознавање студента са одређеним правцем у књижевности или било које јединице веће од стваралаштва једног аутора. Уводна предавања, која најчешће упознају студента са хронологијом и главним токовима књижевности тог периода, служе да само уведу проблематику сваког аутора и његовог опуса понаособ, дајући студенту шури опис његовог живота и дела. Од студента се очекује да барем запамти његово име и презиме и најзначајнија дела/дело, као и да смести тог аутора у прихватљив временски оквир (најчешће је то половина века, нпр.: Оскар Вајлд је живео и стварао у другој половини 19. века). Када је овај минимум знања стечен, створена је основа за подробније изучавање дела, али и излет у биографију дотичног писца, па тако можемо говорити о конкретном облику саме презентације тог аутора.

1.2. Технички детаљи

Као што је већ речено, ваљано конципирано уводно предавање, било да уводи у нову академску годину или само у ту епоху, отвара простор за упознавање са биографијом и делима писца који је тема. На табли, или каквом другом визуелном помогалу, нпр. видео-биму, треба да стоји име и презиме писца заједно са годинама живота и смрти у загради поред. Пожељно би било да професор у неформалној усменој форми провери да ли су студенти упознати са неким од дела писца или пак знају понеки биографски детаљ. Овакав вид „опипавања терена“ се обично ради још на уводном предавању, али не може бити контраиндикативан ни када се сама тема конкретизује.

Основни проблем, тј. питање које ће се јавити током самог предавања, које је уједно и назив овога рада је баланс између биографије и опуса. Пре него што понудимо решење по питању ове проблематике, није на одмет напоменути шта би требало да буде фундамент самог предавања, односно на шта само предавање треба да се ослања: да ли је то биографија или су то дела, независно од њиховог удела у целокупном излагању. Ову позадинску улогу има књижевни опис ствараоца који чини базу самог предавања и на њу се „накалемљују“ подаци из биографије. Дела аутора отварају и затварају само предавање, док се на биографске факте може гледати као на додатке који иду између литерарних слојева заједно чинећи једно компактно и свеобухватно предавање. Још један начин на који се ова корелација може посматрати је и сагледавање биографије као допуне литерарном опусу, тј. уз сваки податак о књижевном делу или делу истог, иде и један податак из биографије који ће га

подробније објаснити, али и дати му валидност и надасве контекст у коме се јавља. Посебна проблематика је везана за занимљивости које се везују за биографију, али се истовремено и преливају у сферу литерарног рада. О овоме ће детаљније бити речи у наредном одељку.

Иако се бројеви и књижевност не слажу најбоље, штавише, стоје у сопственој опречности рационално–ирационално, ако ћемо се водити по Ничеовој дихотомији (Ниче, 2005), не можемо а да не пружимо какву-такву процентуалну слику наведеног:

- 60% књижевни рад,
- 40% биографија аутора, с напоменом да 10% биографских података чине занимљивости које се могу довести у везу и са опусом.

Наведени бројеви су дакако произвољни, тј. могу варирати 10% горе-доле.

Иако звучи помало тривијално, споменућено овде и физичке карактеристике хендаута које студенти добијају, најчешће у папирном, али све чешће и у електронском формату. Илузорно је спомињати да је у питању бела неутрална боја папира, али се може рећи нешто о количини и распореду самог текста. Пошто су у највећем броју случајева потребне две куцане стране, треба их иштампати обострано, идеално, са биографијом на једној а опусом на другој страни. Често је биографија главна и чини скоро целу садржину текста док се сама дела наводе таксативно при дну папира. Ово је у реду, али је можда боља солуција истовремено писање о делу и биографију, у једном тексту, тако да су називи дела штампани у курзиву (или пак друге боје, фонта, подвучена...) ради лакшег уочавања и сналажења на тој страници. Сам текст би требало да буде центриран, стандардне величине слова (с. 12 pt.), не нужно уобичајних формата (Times New Roman, Calibri...), већ онога формата који у исто време пружа мандаторну прегледност и читкост, али и уноси одеђене артистичке елементе: ако су тема роботике, фонт би донекле, не нарушавајући први принцип јасне разазнатљивости сваког слова понаособ, требало да буде у складу са темом тог предавања.

2. Опус и биографија

У овом делу, темељније ћемо се бавити опусом и биографијом, тј. њиховим садржајем, али и корелацијом између њих двоје и степеном узајамне повезаности. Управо овај однос стоји као централно место самог баланса и може се метафорички посматрати као ослонац својеврсне педагошке „клицалице“, од које доста тога зависи, а пре свега исходи наставног процеса.

2.1. Делови и карактеристике опуса

Једна епоха, тј. правац у књижевности доноси мноштво аутора најразличитијих жанрова, стилова, али и квалитета самих дела. Тако можемо говорити о оним значајнијим, који су обележили тај период у књижевности тог

народа, или пак светској. Постоји и они други, мање важни, чији квалитет писања није био довољно добар да се нађу у самом врху, али су опет својим литерарним ангажманом завредели место у периодизацији дате књижевности, ако ништа друго, барем као кратак унос, односно спомињање имена и презимена. Уз овај податак, праћен годином рођења и смрти, често се наводи и њихово најзначајније дело али и евентуална припадност правцу, као и други релевантни подаци због којих се налазе у тој монографији или предавању. Да стваралаштво није увек на првом месту говори и пример шкотског песника из друге половине 18. века, Џејмса Макферсона, који је остао запамћен зато што је објавио преводе лажних песама за које је тврдио да су потекле из пера гелског песника Осијана из трећег века. Већину њих је сковао сам Макферсон, али су биле толико уверљиве „јер су одговарале духу времена: садржавале су узвишене осјећаје, описе дивље природе те атмосферу удаљене прошлости“ (Бекер, 1986: 75). У овом случају, Макферсон је, крајње несвесно, унео и овог заборављеног прастановника Шкотске у огроман број периодизација енглеске књижевности, па и у оне које се предају на универзитетима у Републици Србији, која је просторно, временски и културолошки јако далеко.

Исти принципи поделе важе и када је у питању литерарни рад једног аутора. Сама дела поседују одређени квалитет, било да се он огледа у складној рими, какву на пример можемо наћи код Тенисона, или у озбиљним порукама о људској природи које носи роман *Франкенштајн: или, Модерни Прометеј*, енглеске списатељице Мери Шели. Нека дела пак немају ниједан од поменутих квалитета, али су значајна као зачетници жанра, попут *Отрантског замка* Хораса Волпола у коме један од јунака умире када му се џиновски шлем сручи на главу. Овакав начин убијања књижевног лика се може чинити тривијалним и смешним савременом читаоцу, али је у време објављивања романа био релативно нов, те нам пружа важан увид у настанак жанра готике у књижевности. Управо због тога би ово дело потпало под она важнија која су настала из пера дотичног писца. Као такво, сигурно би студенти морали да имају задатак да прочитају барем једно репрезентативно поглавље. Исти је случај и са осталим писцима, осим пар квантитативних и квалитативних разлика.

Наиме, независно од књижевне величине самог аутора, његов опус може варирати од само једног дела па до неколико стотина, чак и хиљада. Шекспир је за живота написао 37 драма (Dobson, 2005: 114), што се из одређене перспективе може чинити пуно, али се то становиште значајно мења када се спомене да је његов савременик, такође познати драматург, Бен Џонсон, био аутор око 500 данас сачуваних драма (Donaldson, 2011: chapter 7). На овоме примеру је више него јасно да квантитет није у исто време квалитет, што нам показује важност одабира правих дела која ћемо представити као репрезентивне примере стваралаштва тог аутора. Многи, условно речено, аутори мањег формата имају једно дело, свој магnum opus по коме су познати широј, не само књижевној, јавности. Ова круна њиховог стваралаштава баца

у сенку њихове остале списе, али им ипак гарантује место у периодизацији књижевности. Дакле, уз такве се ауторе наводи готово искључиво само њихово главно дело, које се понекад убацује и као средње слово имена аутора ради лакшег памћења.

Када је поезија у питању, ствари нису толико јасне, јер је за стицање репутације врсног песника потребна барем једна збирка, дакле читав низ песама, а не само једна. С друге стране, није чест случај да се на једном часу основних студија могу обрадити све песме из једне збирке, а чак и ако време не би било ограничавајући фактор, појавио би се проблем неконзистентности, односно диспропорције у квалитету самих песама. Зато професор бира одређене песме, од две до пет обавезних, како би што боље приказао песništво тог уметника. Управо је у овоме случају лични осећај предавача најизраженији и ту се показује валидном ставка при конкурисању у звање: уметнички рад. Потребно је показати не само штуро књишко академско познавање материје, него и естетски осећај за добру лирику. Наравно, за оне професоре који то поседују у мањој мери, увек су ту одабири који се могу наћи у антологијама и тематским монографијама, али у сваком случају, изостанак естетске рецепције стихова је крајње неоправдан и треба бити садржан како на предавањима, у мањој мери, тако и на вежбама где студента треба ставити у улогу критичара пошто редови лирике нуде много више материјала за свакојаке перцепције и тумачења. Овиме се развија то „уметничко“ и код студената, што је уосталом и један од важних задатака и циљева наставног процеса.

2.2. Делови и карактеристике биографије

Када је биографија у питању, одмах у старту треба утврдити јасан оквир за презентовање исте. Овде се пре свега мисли на опширност биографије, тј. на матрицу података коју треба презентовати, а која би у идеалном случају требало да буде мање-више иста на свим универзитетима у свету. На пример, нема сумње да би се у било којој биографија Марка Твена нашао податак да је одрастао на обалама Мисисипија, јер је ова чињеница круцијална за интерпретацију његових дела.

При навођењу биографских података овога типа, доста често се може изаћи из споменуте матрице и заћи у поље голих факата које никако не приличи једном предавању о књижевности. На пример, у реду је споменути да се Џејн Остин никада није удавала, сигурно да та чињеница може знатно помоћи при тумачењу њених романа, али би било крајње сувишно пренети целокупну причу како је једанпут запрошена па је пристала, а онда се наредно јутро предомислила. Овакав податак, па још ако би се навело и име просца, сигурно није примерен основним студијама јер превише оптерећује студента, и осим ако предмет није изборни баш о тој списатељици или на мастер студијама, онда овакав податак треба изоставити или га препустити самосталном раду студента.

За овај конкретан случај можемо узети пример кратке биографије с опусом Мирослава Бекера: „Није се удавала и живот јој је прошао без већих

вањских збивања“ (Beker M. et al., 1986: 73). Овако би требало да изгледају реченице у једној прегледној биографији на основном нивоу: крајње концизно али информативно, готово уџбенички.

Није наодмет напоменути ни још једну, на први поглед, очигледну замку у коју не треба упасти при састављању оваквог типа биографије, а то су: бројеви. Они би требало да буду сведени на минимум и ограничени готово искључиво на године. У реду је навести да је Данијел Дефо био више пута у дуговима, али је информација да је 1692. банкротирао због дуга од 17 хиљада фунти (Encyclopaedia Britannica, 2013) претерана и поново, као и у случају Џејн Остин завређује пажњу само студената вишег степена студија, од мастера па навише.

Поред већ објашњење језгровитости и обима биографије, постоје још неки услови које би она требало да испуњава. Иако су чињенице саставни део биографије, осим њиховог избора, треба водити и рачуна о начину презентовања. То не треба да буде пуко таксативно навођење које следи искључиво временски оквир живота аутора, већ га треба обогатити ситним, формално гледано анахронизмима, који ће допринети читљивости самога текста, јер не треба сметнути с ума чињеницу да су и те странице-две, иако по функцији крајње дидактичке, ипак некакво уметничко дело само по себи јер представљају успешан пример сумирања нечијег живота на А4 формат. Како би се одагнала сувопарност и постигао ефекат читкости и питкости самога текста, потребно је унети одећен број занимљивости у вези са биографијом.

Пре него што буде речи о самим занимљивостима и њиховој улози у типичном предавању, потребно је нагласити да оне ни у ком случају не треба да одузму на озбиљности предавања и да створе превише опуштену атмосферу која не би била добра подлога за усвајање нових знања и критичку рецепцију истих. Са занимљивостима треба бити обазрив, добро их темпирати и користити искључиво сврсисходно.

Иако би формално потпале под биографију, занимљивости не би требало да имају директну везу с њом, већ да се више „гранaju“ из исте. Када говоримо о биографији, говоримо о мање-више хомогеној структури која садржи податке јасно груписане по одређеним критеријумима. Они нису набацани један на други, већ су таксативно, а доста често и хронолошки наведени. Нигде нећете наћи биографију Чарлса Лема, чувеног есејисте, чији би увод глаго овако:

- Чарлс Лем, који је умро годину данас након што је у Великој Британији укинута ропство, је са сестром написао *Tales from Shakespeare*. Она се звала Мери а он је рођен 1775.

У овом примеру, подаци су једноставно набацани и не чине никакву целину. За добар пример биографије у пар црта, јер нам за потребе овог огледа није потребна опширнија, довољно је погледати у било који једнојезични речник:

– Charles Lamb, (1775–1834) a British writer of essays, who worked with his sister Mary Lamb (1764–1847) on *Tales from Shakespeare*, a book for children that tells the stories of Shakespeare's plays in simple language. (Longman, 2005)

Када смо утврдили јасну структуру добре биографије, лакше ћемо установити где је место ваљаном одељку занимљивости унутар исте. Њена главна одлика је то што не прати језгровитост из примера, већ „искаче“ из њих, отварајући нове тематске целине које су директно везане за биографију писца. Унутрашња структура ових излета ван биографије је кохезивна и систематична као и сама биографија, главна аберација лежу у скретању са главне теме, а не у структури секције занимљивости.

Њихова дидактичка улога је да опусте атмосферу на часу и да кроз необавезну, или се она барем тако чини студентима, причу спусти праг рецепције и тиме мозгу омогући одређени предах како би обрадио нове податке али се и спремио за даљи пријем информација. Током типичног предавања, требало би споменути барем две или три занимљивости, зависно од њихове дужине. Сами студенти могу пружити неку своју, а ако то не учине сами, више је него пожељно да их професор охрабри да поделе своје знање. Овде може постојати одређена доза уздржаности код самих студената јер сматрају да су такво знање али и његова форма крајње непримерени за академску институцију, но управо су овакве карактеристике занимљивости оно што им даје највећу драж и чини их можда и централним у сваком излагању биографије било којег писца или песника. Узмимо пример *Дракуле* Брама Стокера: тешко да би уводни део излагања могао проћи без спомињања приче „Вампир“, коју је написао лични лекар лорда Бајрона, Џон Полидори, а која је настала истих летњих месеци 1816. кад и *Франкенштајн*, током боравка Шелијевих у вили Диодати на обалама Женевског језера. (Шели, 2006: уводни прилог). Уколико некога од студената лично занима жанр готике, требало би да своја сазнања подели са осталима, као и са професором.

Овај пример је сведок и прелазности категорије „занимљивости“. Наиме, клика која је провела тих пар кишних месеци заједно је добар пример повезаности аутора једне епохе али и њихових дела, па је управо стога немогуће јасно доделити занимљивостима епитет дела биографија или дела опуса. Оне припадају делимично и животу аутора, али у исто време свакако имају утицај на његова дела. Баш као и у случају баланса из наслова рада, занимљивости не треба категорички сврставати у један или други сегмент, већ их треба формално ставити у „фиоку“ са биографијом, али бити свестан њихове инхерентне повезаности са стваралаштвом. Формална категоризација под биографију произилази из чињенице да она тежи егзактности и као таква најбезболније може примити овај жовијални сегмент предавања. Следећи примери даље разјашњавају сложене односе у троуглу: биографија – занимљивости – опус.

Приликом посете Оскара Вајлда Америци 1882. године, настала је анегдота чија веродостојност није ни до данас потврђена. Наиме, када је цариник упитао Вајлда има ли шта да пријави (на енглеском: *to declare*), овај је

одговорио: "I have nothing to declare but my genius" (McKenna, 2005: 28). На овом примеру из живота Оскара Вајлда може се уочити да занимљивости не морају нужно почивати на чињеницама, већ је ово део предавања у коме научна утемељеност није неопходна, штавише, непожељна је.

Како би се атмосфера на часу учинила што лагоднијом, понекада је потребно унети и неку занимљивост која је лично везана за самог професора. Често је то лични контакт који је предавач имао с неким од писаца или критичара које спомиње. Наравно, тешко је за очекивати да професор исприча анегдоту како је срео Бајрона у Грчкој, али сусрет са Теријем Иглтоном на некој конференцији није уопште немогућ. Овакви „излети“ чак уопште и не спадају под дигресије јер су уско везани за тему и осигуравају да ће се тај податак, саопштен крајње лежерним тоном, остати студенту у сећању и да ће моћи да га репродукује не само на формалној провери знања, односно колоквијуму или испиту, већ и касније по завршетку школовања.

Не мора увек оваква занимљивост личног типа бити познанство са живим аутором, већ може попримити и шире, географске размере. Примера ради, ако је тема предавања Владислав Петковић – Дис, а предавач је рецимо родом из чабанског краја, онда може поделити са студентима (претпоставићемо да је велики број студената из неког другог краја Србије) утиске о том поднебљу и људима. Сигурно је да је оваква регионална условљеност имала утицаја на само стваралаштво песника „утопљених душа“ па се тако прича о истој скоро и не може сматрати дигресијом, већ равноправним делом излагања. У суштини, свака додатна информација која не потпада под онај корпус знања о животу једног аутора над којим је постигнут консензус у плановима рада на већини светских универзитета, може се сматрати занимљивошћу и не прелази у поље дигресија. Дигресија креће од теме предавања и онда се полако одаљава од те теме пружајући информације, у већини случајева јако корисне, које нису у вези са аутором о којем је предавање. И поред тога што су јако корисне, дигресије се ипак не могу сматрати занимљивостима, и као такве немају место у формалном делу предавања и планирању истог, али их професори свеједно користе. Ово за последицу може имати претерано удаљавање од теме и расипање драгоценог времена на у том тренутку небитне ствари, али ако се плански употребљавају могу бити савршено средство за увођење нових концепата, или што да не, увођење у наредно предавање и животну причу аутора који је следећи на реду да се обради.

Како су аутори поређани по периодизацији, велики број њих који су у истом плану рада су живели у истом веку и били савременици, а неки су се и познавали за живота. Употребом дигресија, али и других оралних кохезивних средстава, они се могу повезати у самом предавању. Овиме се постиже ефекат обнављања у току самог излагања које је заправо изношење нових информација. Овиме се добија на кохезивности али и хронолошком следу наставних јединица, што резултира лакшим памћењем јер се животи аутора буквално „преклапају“ и чине једну велику целину која се онда с правом може назвати курс из неког предмета и оправдати своју акредитацију.

3. Закључак

Независно од тога какво је нечије мишљење о високошколском систему и његовим исходима, добро конципирано предавање из области књижевности би требало да задовољи једну основну потребу која је по својој природи крајње прагматична. Наиме, када су основне студије у питању, оне треба да пруже студенту базична знања о самом аутору и његовом делу, издижући његово знање изван онога ко је, рецимо завршио само гимназију или пак неки факултет другачијег усмерења, а опет не улазећи толико у детаље и не разрађујући тему превише јер би то био прелазак на неки виши ступањ, не само универзитетске наставе, већ и научноистраживачког рада. Подразумева се да не треба обесхрабрити студента да настави да се бави датом проблематиком, штавише, основне студије треба да ударе добар основ за каснији самосталан рад студента, независно од његовог будућег занимања. Метафорички говорећи, основне студије књижевности, конкретно предавање о једном аутору и делу му, треба да посеју „клицу“ која би требало да се развије на евентуалним мастер и докторским студијама када се студент прво оспособљава за самостално научно истраживање и писање, а касније и за оригиналан допринос науци, путем писања доктората. Оно што је од посебног интереса за предмет овога рада је шта се дешава ако та „клица не изникне“, тј. ако се студент окрене другој ужој струци (настава или темељније изучавање лингвистичких предмета) или пак потпуно другачијем занимању у животу и када му је то знање с основних студија једино формално пренето знање о књижевности које ће добити током живота. Каква је онда улога добро избалансираниог предавања и два главна сегмента унутар њега: биографије и књижевне вредности написаног?

Одговор на ово питање може донекле обесхрабрити оне који су за послени на високошколским институцијама и баве се свакодневним преносом знања. Неки ће се чак наћи увређеним што је продукт њиховог рада крајње базичан, и чини се да је више резултат неформалних видова образовања, путем телевизије и интернета, а не исходиште четворогодишњег похађања високошколске институције и полагања испита. Па ипак, овоме мрскоме циљу треба тежити, понекада и прећутно ако је професору тако лакше. Разлог ове потенцијалне одбојности је у исто време и једна од техника академског читања а то је препознавање, а понекад и симплифицирана репродукција. Иако се преносиоци знања надају да су студенти кадри за много веће домете из домена књижевности, чињеница је да они који оду у неку другу ужу област, лингвистику или доста чешће, наставу, не могу репродуковати знања на начин на који то њихови професори очекују. Ово је за очекивати, јер након дужег низа година непонављања, запамћене чињенице полако почињу да нестају из сећања, док живот лагано намеће своју рутину која оставља мало простора за раније поменути научни или уметнички рад.

Па ипак, уколико су предавања ваљано одрађена, неке основне чињеницу могу, и свакако треба да остану студенту цели живот, попут наставака

за прошло време или промене неправилних глагола. Управо је за овакав вид ретенције нужно неопходан баланс, који ће осигурати да свака нова информација, не нужно књижевна, буде на критички начин обрађена, док у случају биографских података, њихова језгровита презентација осигура познавање барем име и презиме аутора, време њиховог живота и стваралаштва и пар најважнијих дела. Управо је ово и сврха добро конципираног предавања о једном аутору, доживотно памћење ове три ствари које представљају својеврсни нуклеус на који се дограђује још информација што искључиво зависи од талента, али и педагошких компетентности професора. Овакав „нуклеус“ је дакако неопходан и повлачи линију разграничења између доброг и лошег предавача и требало би у идеалним условима да представља један од битнијих аршина у процесу реизбора у звање наставника на факултету.

Литература

- Donaldson, I. (2011). *Ben Jonson: A Life*. New York: Oxford University Press.
- McKenna, N. (2005). *The Secret Life of Oscar Wilde*. New York: Basic Books.
- Трнавац, Н. и Ј. Ђорђевић. (1998). *Педагогија*. Београд: Научна књига комерц.
- Dobson, M. & S. Wells. (2005). *The Oxford Companion to Shakespeare*. Oxford: Oxford University Press.
- Beker, M. et al. (1986). *Engleska književnost*. (ur. B. Kogoj-Kapetanić i I. Vidan). Zagreb: SNL.
- Encyclopaedia Britannica, Inc. (2013). *Daniel Defoe*, Dostupno na : <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/155842/Daniel-Defoe> [30. 9. 2012].
- Longman Dictionary of Contemporary English*. (2005). Writing Assistant Edition. CD-ROM. Harlow, Essex: Pearson Education Limited.
- Ниче, Ф. (2005). *Људско, сувише људско: књига за слободне духове*, прев. Б. Зец. Београд: Дерета.
- Шели, М. (2006). *Франкенштајн или Модерни Прометеј*, прев. С. Стевић. Београд: Креативни центар.

Stefan Pajović

THE BALANCE BETWEEN AN AUTHOR'S BIOGRAPHY AND HIS WORK FROM THE LISTENER'S PERSPECTIVE

Summary: The topic of the lecture is the study of literature at faculty level, i.e. the way students are being introduced to authors relevant to the epoch. The stress is on the correlation: biography – literary value and the way this proportion effects, positively or negatively, the learning process. The focus is mainly on the way by which students adopt new material best and the level of importance that they

themselves give to the biography section of a lecture, as well as the relation between the author's biography and his literary opus. In addition, the lecture will deal with the percent interesting facts from the biography should occupy in the lecture, but without jeopardizing the proficiency and verisimilitude of the lecture about the author in question. During the lecture, the unbreakable bond between the already mentioned factors in the equation and their mutual relationship of dependence will be pointed out. This claim will be portrayed through examples mainly from English literature, and also from other world literatures, including the Serbian one.

Key words: literature, biography, lecture